WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 8 września 2005 r. *

W sprawie C-40/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Korkein oikeus (Finlandia) postanowieniem z dnia 30 stycznia 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 3 lutego 2004 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

Syuichi Yonemoto

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Lenaerts, J.N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), E. Juhász i M. Ilešič, sędziowie,

rzecznik generalny: L.A. Geelhoed,
sekretarz: K. Sztranc, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 stycznia 2005 r.,

* Język postępowania: fiński.

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Syuichi Yonemoto przez P. Jänttiego, asianajaja,

— w imieniu Virallinen syyttäjä (prokuratury) przez J. Kivistö, prokuratora przy sądzie pierwszej instancji w Helsinkach,

— w imieniu rządu fińskiego przez T. Pynnę, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a i R. Loosli-Surrans, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez B. Schimę i P. Aalta, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 marca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/37/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do maszyn (Dz.U. L 207, str. 1) oraz art. 28 WE i 30 WE.

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego przeciwko S. Yonemoto, jako przedstawiciela podmiotu dokonującego przywozu maszyny będącej przyczyną wypadku przy pracy, w wyniku którego jej użytkownik odniósł poważne obrażenia.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Dyrektywa 98/37 określa wymogi zasadnicze dla maszyn w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Zastępuje ona i ujednolica wielokrotnie nowelizowaną dyrektywę Rady 89/392/EWG z dnia 14 czerwca 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do maszyn (Dz.U. L 183, str. 9).

4 Artykuł 2 ust. 1 i 2 dyrektywy 98/37 stanowi:

„1. Państwa członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki, w celu zapewnienia, aby maszyny lub elementy bezpieczeństwa, objęte zakresem niniejszej dyrektywy, mogły być wprowadzane do obrotu i oddawane do użytku wyłącznie wówczas, gdy nie zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu osób [...], jeżeli są prawidłowo zainstalowane i konserwowane oraz użytkowane zgodnie z zamierzonym przeznaczeniem.

2. Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na prawa Państw Członkowskich do ustanawiania, przy należytym przestrzeganiu postanowień traktatu, wymogów, jakie te państwa mogą uznać za niezbędne w celu zapewnienia ochrony osób, w szczególności pracowników, podczas użytkowania maszyny lub urządzeń zabezpieczających, z zastrzeżeniem, że nie oznacza to modyfikacji maszyn lub urządzeń zabezpieczających w sposób nieokreślony w dyrektywie".

5 Zgodnie z art. 3 tej dyrektywy:

„Maszyny i elementy bezpieczeństwa objęte niniejszą dyrektywą spełniają zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa wymienione w załączniku I".

6 W art. 4 ust. 1 dyrektywy dodaje się:

„1. Państwa członkowskie nie mogą zakazać, ograniczać ani utrudniać wprowadzania do obrotu i oddawania do użytku na ich terytoriach, maszyn i urządzeń zabezpieczających, które są zgodne z wymogami niniejszej dyrektywy".

7 Zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 dyrektywy:

„1. Państwa członkowskie uważają za zgodne ze wszystkimi wymogami niniejszej dyrektywy, łącznie z procedurami sprawdzania zgodności przewidzianymi w rozdziale II, następujące urządzenia:

— maszyny posiadające oznakowanie CE, do których załączono deklarację zgodności WE określoną w załączniku II pkt A,

— elementy bezpieczeństwa, do których załączono deklarację zgodności WE określoną w załączniku II pkt C.

W przypadku braku zharmonizowanych norm, państwa członkowskie podejmują takie kroki, jakie uważają za konieczne w celu zwrócenia uwagi zainteresowanych stron na istniejące krajowe normy techniczne i specyfikacje, uznane za istotne lub związane z właściwym wdrożeniem zasadniczych wymogów w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa wymienionych w załączniku I.

2. W przypadku, gdy normy krajowe stanowiące transpozycję norm zharmonizowanych, do których odniesienie opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*, zawierają jeden lub więcej zasadniczych wymogów dotyczących bezpieczeństwa, maszynę lub element bezpieczeństwa wykonane zgodnie z tymi normami uważa się za spełniające odpowiednie wymogi zasadnicze.

Państwa członkowskie publikują odniesienia do norm krajowych stanowiących transpozycję norm zharmonizowanych.

[...]".

8 Artykuł 7 dyrektywy 98/37 przewiduje, że:

„1. W przypadku gdy państwo członkowskie stwierdza, że:

— maszyny noszące oznakowanie CE,

lub

— części zabezpieczające z załączoną do nich deklaracją zgodności WE,

użytkowane zgodnie z ich zamierzonym przeznaczeniem, mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa osób [...], podejmuje ono wszelkie właściwe środki mające na celu wycofanie takich maszyn lub urządzeń zabezpieczających z obrotu, zakaz wprowadzania ich do obrotu, oddawania do użytku lub eksploatacji, albo ograniczenie swobodnego przepływu tych produktów.

Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wszelkich takich środkach, podając uzasadnienie swojej decyzji [...].

[...]

3. W przypadku gdy:

— maszyny niezgodne z wymogami dyrektywy noszą oznakowanie CE,

— urządzeniu zabezpieczającemu niezgodnemu z wymogami towarzyszy deklaracja zgodności WE,

właściwe państwo członkowskie podejmuje właściwe działania przeciwko stronie, która załączyła oznakowanie lub sporządziła deklarację, oraz powiadamia o tym Komisję i pozostałe państwa członkowskie.

[...]".

9 Artykuł 8 dyrektywy stanowi:

„1. W celu certyfikacji zgodności maszyn i urządzeń zabezpieczających z niniejszą dyrektywą, producent lub jego upoważniony przedstawiciel posiadający siedzibę we Wspólnocie musi sporządzić dla każdej wyprodukowanej maszyny lub części zabezpieczającej deklarację zgodności WE, zgodnie ze wzorem przedstawionym w załączniku II, odpowiednio w pkt A lub C.

Ponadto, w odniesieniu do samej maszyny, producent lub jego upoważniony przedstawiciel posiadający siedzibę we Wspólnocie musi opatrzyć maszynę oznakowaniem CE.

2. Przed wprowadzeniem do obrotu, producent lub jego upoważniony przedstawiciel posiadający siedzibę we Wspólnocie:

[...]

b) przedstawia przykładowy egzemplarz maszyny do badania typu WE określonego w załączniku VI, jeżeli maszyna jest określona w załączniku IV, a jej producent nie spełnia lub spełnia tylko częściowo normy określone w art. 5 ust. 2, lub jeżeli normy takie nie istnieją;

[...]

4. [...]

W przypadku gdy ma zastosowanie ust. 2 lit. b) [...], deklaracja zgodności WE stwierdza zgodność z egzemplarzem poddanym badaniu typu WE.

[...]".

10 Załącznik I pkt 1.7.3 do dyrektywy 98/37 przewiduje, że wszystkie maszyny muszą być oznakowane w sposób czytelny i trwały, z podaniem co najmniej następujących danych: nazwa i adres producenta, oznakowanie CE, oznakowanie serii lub typu, numer seryjny, jeżeli taki ma zastosowanie, rok wykonania maszyny. Zgodnie z tym pkt na maszynie muszą zostać również naniesione pełne informacje niezbędne do jej bezpiecznego użytkowania (np. najwyższa prędkość części obrotowych).

11 Załącznik I pkt 1.7.4 lit. a)–d) do tej dyrektywy stanowi:

„a) Wszystkie maszyny muszą być zaopatrzone w instrukcje [...].

b) Instrukcja musi być napisana w jednym z języków Wspólnoty, przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela posiadającego siedzibę we Wspólnocie. Z chwilą wprowadzenia do użytku, wszystkie maszyny muszą być wyposażone w instrukcję w języku lub językach kraju, w którym maszyna będzie użytkowana oraz w instrukcję w języku oryginału. Tłumaczenie musi być wykonane przez producenta albo przez jego upoważnionego przedstawiciela posiadającego siedzibę we Wspólnocie lub przez osobę wprowadzającą tę maszynę na dany obszar językowy [...].

c) Instrukcje muszą zawierać rysunki i schematy, niezbędne do uruchamiania, konserwacji, kontroli, sprawdzania prawidłowości działania a także, w miarę potrzeb, do naprawy maszyny, oraz wszystkie przydatne wskazówki, w szczególności wskazówki odnoszące się do bezpieczeństwa.

d) Wszelka dokumentacja opisująca maszynę nie może pozostawać w sprzeczności z instrukcją w odniesieniu do zagadnień bezpieczeństwa. [...]".

12 Załącznik II A do dyrektywy 98/37 stanowi:

„Deklaracja zgodności WE dotycząca maszyn musi zawierać następujące dane szczegółowe:

— nazwę i adres producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela posiadającego siedzibę we Wspólnocie [...],

— opis maszyny [...],

— wszystkie odpowiednie przepisy, z którymi maszyna jest zgodna,

— w odpowiednich przypadkach, nazwę i adres jednostki notyfikowanej oraz numer świadectwa badania typu WE,

[...]

— w odpowiednich przypadkach, odniesienie do norm zharmonizowanych,

— w odpowiednich przypadkach, zastosowane krajowe normy techniczne i specyfikacje,

— wskazanie osoby upoważnionej do składania podpisu w imieniu producenta lub jego upoważnionych przedstawicieli".

13 Zgodnie z przypisem na str. 1 załącznika II A do dyrektywy:

„[Deklaracja zgodności WE] powinna być sporządzona w tym samym języku co oryginalna wersja instrukcji [...], na maszynie lub ręcznie, dużymi drukowanymi literami. Należy do niej załączyć tłumaczenie w jednym z języków urzędowych obowiązujących w kraju, w którym maszyna ma być użytkowana. Tłumaczenie to powinno być wykonane zgodnie z tymi samymi warunkami co w przypadku tłumaczenia instrukcji obsługi".

Uregulowania krajowe

14 Artykuł 40 ustawy o bezpieczeństwie pracy (työturvallisuuslaki), w brzmieniu obowiązującym w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym, sformułowany był następująco:

„Producent, podmiot dokonujący przywozu lub sprzedawca maszyny, narzędzia lub innego urządzenia technicznego, a także każdy, kto zbywa tego rodzaju przedmiot w celu wprowadzenia do obrotu lub użytkowania, zobowiązany jest, w dotyczącym go zakresie, zapewnić:

1) by przedmiot ten, wprowadzany do obrotu lub udostępniany do użytkowania na terenie kraju, nie powodował niebezpieczeństwa wypadku i nie stanowił zagrożenia dla zdrowia przy użytkowaniu zgodnie z przeznaczeniem;

2) że został zaprojektowany i wyprodukowany, a w razie konieczności zbadany, zgodnie ze szczególnymi przepisami mającymi do niego zastosowanie; oraz

3) że zaopatrzony jest w urządzenia zabezpieczające niezbędne przy zwykłym użytkowaniu, a także oznaczenia i wskazówki zapewniające o zgodności z normami.

Przedmiot ten winien zostać dostarczony wraz z właściwymi instrukcjami instalacji, użytkowania i konserwacji. W razie konieczności instrukcje te zawierają wskazówki co do sposobu jego czyszczenia, naprawy i regulacji w ramach zwykłego użytkowania, a także sposobów postępowania w przypadku zwykłych usterek. Urządzenia zabezpieczające muszą być skonstruowane w sposób umożliwiający bezpieczne wykonywanie tych czynności".

15 Zgodnie z fińskim kodeksem karnym naruszenie tych przepisów, umyślne lub nieumyślne, może być karane jako przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu pracy, nieumyślne spowodowanie śmierci, nieumyślne uszkodzenie ciała, spowodowanie śmierci przez rażące niedbalstwo lub spowodowanie uszkodzenia ciała przez rażące niedbalstwo.

16 Poza sankcjami karnymi, naruszenie obowiązków wynikających z art. 40 ustawy o bezpieczeństwie pracy pociąga za sobą, na podstawie ustawy o odszkodowaniach (vahingonkorvauslaki), obowiązek naprawienia powstałej szkody.

Sprawa przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

17 Spółka Ama-Prom Oy, której S. Yonemoto jest dyrektorem generalnym, importuje maszyny, w tym prasy krawędziowe. W 1995 r. Ama-Prom Oy sprowadziła do Finlandii prasę krawędziową wyprodukowaną we Francji przez spółkę francuską Amada Europe i sprzedała ją fińskiej spółce Peltitarvike Oy.

18 Maszyna ta w momencie przywozu zaopatrzona była w oznaczenie CE. Producent wystawił dla niej deklarację zgodności o następującym brzmieniu:

„The undersigned manufacturer AMADA EUROPE [adres] certifies that the new below designated equipment: hydraulic press-brake 80.25 type ITS2 n° Series B50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 349, EN 418, EN 457, EN 60204.

The AIF/S, Organism authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992 has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS2 type under the number 384-090A-0004-11-94 (n° AIF/S), on 8/11/1994".

19 Jednakże Helsingin käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji w Helsinkach) stwierdził w odniesieniu do tej maszyny następujące okoliczności:

— Gdy wyłącznik obsługiwany za pomocą klucza znajdował się w położeniu 2, maszynę można było uruchomić w pełnym zakresie za pomocą pedału.

— Naciśnięcie przycisku awaryjnego zatrzymania maszyny powodowało jedynie przerwanie dopływu prądu do urządzeń sterujących, natomiast maszyna pozostawała pod napięciem a pompa hydrauliczna pracowała.

— Przyciski urządzenia awaryjnego zatrzymania maszyny po naciśnięciu ustępowały jedynie na milimetr. Należało przesunąć dźwignię jeszcze o kilka milimetrów do położenia powodującego blokadę. Urządzenie awaryjnego zatrzymania maszyny działało sztywno.

— Instrukcja obsługi maszyny nie została w całości przełożona na fiński. Panel sterowania nie odpowiadał rysunkowi zamieszczonemu w instrukcji, która była też zbyt lakoniczna i błędna, by umożliwić w pełni bezpieczne użytkowanie maszyny.

— Część robocza maszyny była otwarta i uruchamiana za pomocą pedału. Pracowała ona dużą szybkością, jednakże maszyna nie była zaopatrzona w żadne urządzenie ochronne zabezpieczające ręce, z wyjątkiem dwuręcznego sterownika, którego jednak ze względu na metody pracy przyjęte w przedsiębiorstwie Peltitarvike Oy z reguły nie używano.

— Urządzenie awaryjnego zatrzymania maszyny używane było przy wymianie ostrzy części roboczej maszyny, co było czynnością rutynową dokonywaną niemal codziennie, podczas gdy urządzenie to nie było do tego przeznaczone. Zapewnienie bezpieczeństwa wymagałoby wyłączenia prądu lub ustawienia niskiej szybkości pracy za pomocą wyłącznika obsługiwanego kluczem z panelu sterowania.

20 W dniu 17 listopada 1998 r. Raine Pöyry, pracownik przedsiębiorstwa Peltitarvike Oy, doznał poważnego wypadku w miejscu pracy, pomagając mistrzowi Urpo Pursiainenowi przy wymianie ostrzy prasy krawędziowej stanowiącej przedmiot sprawy przed sądem krajowym. U. Pursiainen uruchomił urządzenie awaryjnego zatrzymania maszyny w celu przerwania dopływu prądu. W tym czasie R. Pöyry przez nieuwagę dotknął pedału maszyny. Mimo że dopływ prądu został przerwany przez urządzenie awaryjnego zatrzymania maszyny, naciśnięcie pedału spowodowało nagły ruch prasy, która ucięła osiem palców R. Pöyry'ego znajdujących się między ostrzami.

21 Käräjäoikeus, rozpatrujący sprawę, skazał S. Yonemoto na grzywnę o stawce dziennej w wymiarze 30 dni za naruszenie art. 40 ustawy o bezpieczeństwie pracy oraz nieumyślne spowodowanie uszkodzenia ciała i nakazał mu wypłacić R. Pöyry'emu kwotę 26 953,80 EUR tytułem odszkodowania. Sąd ten skazał także, za naruszenie tej ustawy oraz nieumyślne spowodowanie uszkodzenia ciała, kierownika przedsiębiorstwa Peltitarvike Oy i U. Pursiainena i nakazał im wypłatę odszkodowania R. Pöyry'emu.

22 W apelacji wyrok skazujący S. Yonemoto został utrzymany w mocy przez Helsingin hovioikeus (sąd apelacyjny w Helsinkach). Skazał on S. Yonemoto na grzywnę o stawce dziennej w wymiarze 50 dni i nakazał mu wypłatę kwoty 21 908,16 EUR tytułem odszkodowania.

23 Zarówno käräjäoikeus, jak hovioikeus uznały, że S. Yonemoto, jako przedstawiciel podmiotu dokonującego przywozu, był częściowo odpowiedzialny za nieprawidłowości, które przyczyniły się do wypadku, jakiemu uległ R. Pöyry. Zdaniem tych sądów podmiot dokonujący przywozu winien był zapewnić, by dostarczone i użytkowane maszyny były skonstruowane i wyprodukowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Oznaczenie maszyny znakiem CE i pisemne zapewnienie producenta, że jest ona zgodna z obowiązującymi normami nie wystarcza do wypełnienia tego obowiązku.

24 S. Yonemoto wniósł kasację do Korkein oikeus (sąd najwyższy), w której domaga się uchylenia orzeczonych wobec niego sankcji karnych oraz obowiązku odszkodowania. Tytułem żądania ewentualnego domaga się on obniżenia wymiaru kary oraz kwoty odszkodowania.

25 S. Yonemoto kwestionuje stanowisko, jakoby podmiot dokonujący przywozu miał obowiązek osobistego upewnienia się, że maszyna została skonstruowana i wyprodukowana zgodnie z uznanymi normami, jeżeli zaopatrzona została w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności i dołączono do niej instrukcję użytkowania i konserwacji. Zdaniem S. Yonemoto fińskie władze administracyjne i sądowe nie mogą wymagać od podmiotu dokonującego przywozu przeprowadzenia w Finlandii kontroli maszyny należącej do typu dopuszczonego w innym państwie członkowskim i zaopatrzonej w oznaczenie CE, gdyż stanowiłoby to naruszenie art. 28 WE. Obowiązek podmiotu dokonującego przywozu ogranicza się jego zdaniem do upewnienia się, że producent uzyskał atest typu maszyny zgodnie z normami wspólnotowymi w uprawnionej instytucji, że dostarczył maszynę, zaopatrzoną w oznaczenie CE, wraz z instrukcja obsługi i konserwacji, oraz że dołączył deklarację zgodności.

26 Powziąwszy wątpliwość co do tego, czy państwo członkowskie może nałożyć na podmiot dokonujący przywozu maszyny tak szerokie obowiązki, jak przewidziane w art. 40 ustawy o bezpieczeństwie pracy, Korkein oikeus postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Biorąc pod uwagę w szczególności dyrektywę 98/37 [...] oraz art. 28 WE i 30 WE, jakie granice wyznacza prawo wspólnotowe dla zobowiązań, które krajowy porządek prawny nakłada na podmiot dokonujący przywozu maszyny zaopatrzonej w oznaczenie CE (lub inny podmiot biorący udział w jej dystrybucji) w zakresie bezpieczeństwa tej maszyny

— przed sprzedażą maszyny

— i po jej sprzedaży?

2) W szczególności chodzi o wyjaśnienie następujących kwestii:

a) W jakim zakresie i pod jakimi warunkami prawo wspólnotowe pozwala nałożyć na podmiot dokonujący przywozu maszyny zaopatrzonej w oznaczenie CE (lub inny podmiot biorący udział w jej dystrybucji) zobowiązania do działania lub kontroli w dziedzinie bezpieczeństwa?

b) Czy i w jaki sposób rodzaj zaniedbania w zakresie bezpieczeństwa, będący przedmiotem niniejszej sprawy, wpływa na ocenę zobowiązań nałożonych na podmiot dokonujący przywozu (lub inny podmiot biorący udział w dystrybucji) w świetle prawa wspólnotowego?

c) Czy przepisy art. 40 ustawy o bezpieczeństwie pracy przytoczone [w pkt 14 niniejszego wyroku] są sprzeczne, a jeśli tak, to w jakim zakresie, z prawem wspólnotowym, biorąc pod uwagę karno- i cywilnoprawne konsekwencje niedopełnienia obowiązków omówionych [in extenso w postanowieniu odsyłającym i streszczonych w pkt 15 i 16 niniejszego wyroku]?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

27 Na wstępie należy przypomnieć, że zadaniem Trybunału w ramach odpowiedzi na pytanie prejudycjalne nie jest orzekanie o zgodności przepisów prawa krajowego z prawem wspólnotowym.

28 Sąd odsyłający zwraca się w istocie do Trybunału o określenie, po pierwsze, zakresu obowiązków ciążących na mocy dyrektywy 98/37 oraz art. 28 WE i 30 WE na

podmiocie dokonującym przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim, a po drugie, sankcji, jakie państwo członkowskie może nałożyć za niedopełnienie tych obowiązków. Należy w pierwszej kolejności rozpatrzyć obowiązki podmiotu dokonującego przywozu.

W przedmiocie obowiązków podmiotu dokonującego przywozu

29 Podkreślić trzeba, że analiza tej kwestii ogranicza się do sytuacji podmiotu dokonującego przywozu maszyny wyprodukowanej w państwie członkowskim do innego państwa członkowskiego. Zgodnie z systematyką dyrektywy 98/37 sytuację tę należy odróżniać od sytuacji podmiotu dokonującego przywzou do Wspólnoty Europejskiej maszyny wyprodukowanej poza jej terytorium. Ta ostatnia sytuacja nie jest przedmiotem niniejszego wyroku.

30 Jeśli chodzi o czasowy zakres stosowania dyrektywy 98/37, z jej motywów 1 i 25, z art. 14 oraz z załącznika VIII B wynika, że dyrektywa ta ujednolica przepisy wielokrotnie nowelizowanej dyrektywy 89/392 i nie narusza zobowiązań państw członkowskich w zakresie terminów transpozycji i wdrażania tej dyrektywy oraz dyrektyw nowelizujących. Nawet jeśli zobowiązania stanowiące przedmiot sprawy przed sądem krajowym wynikają z dyrektywy 89/392 lub jednej z dyrektyw nowelizujących, art. 14 ust. 2 dyrektywy 98/37 wymaga, by odesłania do dyrektyw nieobowiązujących uznawać za odesłania do odpowiednich przepisów tej ostatniej.

31 Zgodnie z 2, 6, 7 i 9 motywem dyrektywy 98/37 jej celem jest zapewnienie swobody przepływu maszyn na rynku wewnętrznym oraz spełnienie podstawowych

i niezbędnych wymogów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia odnoszących się do tych maszyn poprzez zastąpienie krajowych systemów certyfikacji i atestacji zgodności systemem zharmonizowanym. W tym celu dyrektywa, w szczególności w art. 3 i w załączniku I, wymienia podstawowe wymogi bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, jakim muszą odpowiadać maszyny i elementy bezpieczeństwa produkowane w państwach członkowskich. Zgodnie z art. 4 dyrektywy państwa członkowskie nie mogą ograniczać wprowadzania do obrotu maszyn spełniających wymogi podstawowe.

32 Zgodnie z art. 5 dyrektywy 98/37 za zgodne z dyrektywą uznaje się maszyny posiadające oznaczenie CE, do których dołączono deklarację zgodności WE.

33 Artykuł 8 ust. 1 dyrektywy nakłada na producenta lub jego przedstawiciela mającego siedzibę we Wspólnocie obowiązek opatrzenia maszyny oznaczeniem CE i sporządzenia deklaracji zgodności WE.

34 Jak wynika z 20 motywu dyrektywy 98/37, obowiązek certyfikacji zgodności maszyn z zasadniczymi wymogami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pozostawiony jest co do zasady producentom.

35 Niemniej, zgodnie z 21 motywem dyrektywy, dla niektórych typów maszyn o wyższym czynniku ryzyka pożądana jest surowsza procedura certyfikacji. Odnosi się to także do pras krawędziowych tego rodzaju jak prasa będąca przedmiotem sprawy przed sądem krajowym.

36 Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 2 lit. b) dyrektywy 98/37 „[p]rzed wprowadzeniem do obrotu, producent [...] przedstawia przykładowy egzemplarz maszyny do badania typu WE określonego w załączniku VI, jeżeli maszyna jest określona w załączniku IV, a [normy zharmonizowane] nie istnieją".

37 Prasy krawędziowe wymienione są w załączniku IV A pkt 9 dyrektywy 98/37. Zgodnie z informacjami podanymi Trybunałowi, norma zharmonizowana dla pras krawędziowych, to jest norma EN 12622, została przyjęta dopiero we wrześniu 2001 r., czyli po wypadku będącym przedmiotem sprawy przed sądem krajowym. Stąd maszyna tego rodzaju, jak prasa będąca przedmiotem sprawy przed sądem krajowym winna zostać poddana badaniu typu WE, o którym mowa w załączniku VI do tej dyrektywy.

38 Zgodnie z pkt 1 załącznika VI badanie typu WE przeprowadzane jest przez podmiot trzeci, zwany „jednostką notyfikowaną", który upewnia się i poświadcza, że próbny egzemplarz maszyny spełnia wymogi dyrektywy 98/37.

39 Zgodnie z pkt 2 tego załącznika producent składa wniosek o badanie typu, przedstawiając jednostce notyfikowanej dokumentacje techniczną oraz egzemplarz maszyny reprezentatywny dla planowanej produkcji. Po wydaniu przez jednostkę notyfikowaną świadectwa badania typu producent zobowiązany jest, na podstawie art. 8 ust. 4 akapit drugi oraz załącznika II A czwarte tiret dyrektywy 98/37, zamieścić wzmiankę o tym świadectwie w deklaracji zgodności WE sporządzanej dla każdej maszyny tego typu oraz zapewnić, że maszyna jest zgodna z egzemplarzem, którym był przedmiotem badania typu WE.

40 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, maszyna będąca przedmiotem sporu w sprawie przed sądem krajowym zaopatrzona była w oznaczenie CE, a jej

producent, Amada Europe, sporządził dla niej deklarację zgodności WE, w której wymienia świadectwo typu WE wystawione przez jednostkę o nazwie AIF/S.

41 Ze wspomnianego postanowienia wynika również, że maszyna ta nie spełniała wymogów bezpieczeństwa pod wieloma względami, mimo iż była zaopatrzona w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności WE. Podstawowe pytanie, jakie powstaje w tej sytuacji, dotyczy tego, czy zgodnie z przepisami dyrektywy 98/37 odpowiedzialność za ten stan rzeczy spoczywa na podmiocie dokonującym przywozu maszyny.

42 Dyrektywa 98/37 nakazuje producentowi zaopatrzyć maszynę w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności WE niezależnie od tego, czy zgodność tę stwierdził sam, czy przy udziale jednostki notyfikowanej zgodnie z załącznikiem VI do dyrektywy.

43 Ponadto art. 7 ust. 3 dyrektywy stanowi, że jeżeli maszyny niezgodne z wymogami dyrektywy noszą oznakowanie CE, państwo członkowskie podejmuje odpowiednie działania „przeciwko stronie, która załączyła oznakowanie", to jest. producentowi.

44 Poszerzanie kręgu podmiotów odpowiedzialnych za zgodność maszyn byłoby niezgodne z logiką dyrektywy, a w szczególności z jej art. 7 ust. 3.

45 Podstawowym celem dyrektywy jest bowiem uproszczenie zasad ustalania zgodności maszyn, by zapewnić w możliwie szerokim zakresie swobodę ich przepływu na

rynku wewnętrznym. Realizacja tego celu byłaby zagrożona, gdyby podmioty znajdujące się dalej w łańcuchu dystrybucji niż producent, w szczególności podmioty dokonujące przywozu maszyn do innych państw członkowskich, mogły być uznawane za odpowiedzialne za ich zgodność.

46 Dyrektywa stoi zatem na przeszkodzie stosowaniu przepisów krajowych stanowiących, że podmiot dokonujący przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim i zaopatrzonej w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności WE ma obowiązek zapewnić, by maszyna ta odpowiadała zasadniczym wymogom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia określonym w dyrektywie.

47 Tym niemniej na podmiot dokonujący przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim można nałożyć, na podstawie dyrektywy 98/37, określone obowiązki.

48 Dyrektywa ta przewiduje, w załączniku I pkt 1.7.4 lit. b), że z chwilą wprowadzenia do użytku, wszystkie maszyny muszą być wyposażone w instrukcję w tłumaczeniu na język kraju, w którym maszyna będzie użytkowana, oraz w instrukcję w języku oryginału. Tłumaczenie musi być wykonane przez producenta lub przez osobę wprowadzającą tę maszynę na dany obszar językowy. Podobnie, zgodnie z przypisem na str. 1 załącznika II A do tej dyrektywy, do deklaracji zgodności WE należy załączyć jej tłumaczenie na język kraju, w którym maszyna ma być użytkowana, wykonane na podobnych zasadach jak tłumaczenie instrukcji. Stąd w ustawodawstwie państwa członkowskiego można, zgodnie z dyrektywą 98/37, nałożyć na podmiot dokonujący przywozu maszyny obowiązek dokonania tłumaczenia instrukcji oraz deklaracji zgodności WE na język tego państwa.

49 Ponadto, biorąc pod uwagę miejsce podmiotu dokonującego przywozu w łańcuchu dystrybucji, za zgodne z dyrektywą 98/37 uznać należy wymaganie przez państwo członkowskie, by upewnił się on, że maszyna zaopatrzona jest w oznaczenie CE oraz inne oznaczenia, o którym mowa w załączniku I pkt 1.7.3 do tej dyrektywy, zawierające wskazówki niezbędne do bezpiecznego użytkowania maszyny, na przykład szybkość pracy części ruchomych.

50 Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 98/37 nakłada na państwa członkowskie obowiązek podjęcia wszelkich właściwych działań w celu zapewnienia, aby maszyny lub elementy bezpieczeństwa objęte zakresem dyrektywy mogły być wprowadzane do obrotu i oddawane do użytku wyłącznie wówczas, gdy nie zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu.

51 W kontekście tego zobowiązania do nadzoru nałożonego na państwa członkowskie art. 2 ust. 2 dyrektywy stwierdza, że nie narusza ona prawa państw członkowskich do ustanawiania, przy należytym przestrzeganiu postanowień traktatu, wymogów, jakie państwa te mogą uznać za niezbędne w celu zapewnienia ochrony osób podczas użytkowania maszyny.

52 W związku z tym państwa członkowskie mogą nałożyć na podmiot dokonujący przywozu zobowiązanie do współpracy w zakresie nadzoru rynku, na przykład obowiązek przekazywania informacji. W razie wypadku tego rodzaju, jak będący przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, państwo członkowskie może nakazać podmiotowi dokonującemu przywozu przekazanie wszelkich informacji niezbędnych w celu uniknięcia powtórnych wypadków tego rodzaju, w tym współpracę z właściwymi organami tego państwa podejmującymi odpowiednie działania na podstawie art. 7 dyrektywy 98/37, polegające, na przykład na wycofaniu maszyny z rynku.

53 Obowiązek współpracy tego rodzaju nie może jednak oznaczać zobowiązania podmiotu dokonującego przywozu do osobistej kontroli zgodności maszyny z wymogami zasadniczymi określonymi w dyrektywie 98/37, gdyż byłoby to sprzeczne z jej logiką.

54 Obowiązki te muszą zostać w każdym razie określone w zgodzie z traktatem. Muszą zatem pozostawać w granicach wyznaczonych przez art. 28 WE i 30 WE.

55 Należy w szczególności przypomnieć, że mimo istnienia zakazu stosowania środków o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych ustanowionego w art. 28 WE, państwa członkowskie mają prawo podejmować działania uzasadnione względami interesu ogólnego wymienionymi w art. 30 WE lub względami nadrzędnymi uznanymi w orzecznictwie Trybunału, takimi jak na przykład ochrona zdrowia, pod warunkiem że działania te prowadzą do zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co konieczne do jego osiągnięcia (zob. podobnie wyrok z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie C-14/02 ATRAL, Rec. str. I-4431, pkt 64 i powołane tam orzecznictwo). Ograniczenia te mają zastosowanie także do obowiązku współpracy, jaki państwo członkowskie może nałożyć na podmiot dokonujący przywozu maszyn wyprodukowanych w innym państwie członkowskim.

W przedmiocie sankcji

56 Należy następnie rozpatrzyć kwestię sankcji karno- i cywilnoprawnych, jakie prawo krajowe może przewidywać w zgodności z prawem wspólnotowym na wypadek niedopełnienia zobowiązań wynikających z dyrektywy 98/37.

57 Trzeba zauważyć, że dyrektywa 98/37 nie nakłada na państwa członkowskie konkretnych zobowiązań w zakresie systemu sankcji. Nie można jednak wyciągać z tego faktu wniosku, że przepisy krajowe ustanawiające sankcje karne za naruszenie ustawodawstwa wdrażającego dyrektywę są z nią niezgodne (zob. podobnie wyrok z dnia 12 września 1996 r. w sprawach połączonych C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 i C-157/95 Gallotti i in., Rec. str. I-4345, pkt 14 i powołane tam orzecznictwo).

58 Państwa członkowskie mają bowiem, w ramach swobody pozostawionej im w art. 249 WE akapit trzeci, obowiązek wyboru środków i formy najbardziej właściwych do zapewnienia skuteczności dyrektyw (ww. wyrok w sprawach Gallotti, pkt 14).

59 Ponadto gdy dyrektywa nie przewiduje szczególnych sankcji w razie naruszenia jej przepisów lub odsyła w tej kwestii do krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, art. 10 WE nakazuje państwom członkowskim podjęcie wszelkich właściwych środków w celu zapewnienia pełnego stosowania i skuteczności prawa wspólnotowego. Przy zachowaniu zakresu swobodnego uznania co do wyboru rodzaju sankcji, są one zobowiązane zapewnić, by naruszenia uregulowań wspólnotowych były sankcjonowane na takich samych zasadach materialnych i proceduralnych jak naruszenia prawa krajowego o podobnym charakterze i szkodliwości, pozwalających, by sankcja była skuteczna, proporcjonalna i odstraszająca (ww. wyrok w sprawach Gallotti, pkt 14).

60 W związku z powyższym państwo członkowskie ma prawo sankcjonować karnie niedopełnienie zobowiązań nałożonych przepisami mającymi za zadanie wdrożenie dyrektywy 98/37, jeżeli jest to w jego przekonaniu najwłaściwszy sposób zapewnienia jej skuteczności, pod warunkiem że ustanowione sankcje są analogiczne do stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych o podobnym charakterze i szkodliwości oraz skuteczne, proporcjonalne i odstraszające (zob. podobnie ww. wyrok w sprawach Gallotti, pkt 15).

61 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań, należy na postawione pytania odpowiedzieć w sposób następujący:

1) Przepisy dyrektywy 98/37 stoją na przeszkodzie stosowaniu przepisów krajowych stanowiących, że podmiot dokonujący przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim zaopatrzonej w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności WE ma obowiązek zapewnić, by maszyna ta odpowiadała zasadniczym wymaganiom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia określonym w tej dyrektywie.

2) Przepisy wspomnianej dyrektywy nie stoją na przeszkodzie stosowaniu przepisów krajowych nakazujących podmiotowi dokonującemu przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim:

— upewnić się, przed dostarczeniem maszyny użytkownikowi, że jest ona zaopatrzona w oznaczenie CE oraz deklaracje zgodności WE wraz z jej tłumaczeniem na język lub języki państwa członkowskiego importu, a także instrukcję wraz z tłumaczeniem na język lub języki tego państwa,

— udzielić, po dostarczeniu maszyny użytkownikowi, wszelkich niezbędnych informacji oraz wszelkiej pomocy krajowym organom kontrolnym, jeżeli okaże się, że maszyna stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa lub zdrowia, pod warunkiem że wymaganie to nie oznacza nałożenia na podmiot dokonujący przywozu obowiązku osobistego upewnienia się o zgodności maszyny z zasadniczymi wymogami bezpieczeństwa i ochronny zdrowia określonymi w dyrektywie.

3) Artykuły 10 WE i 249 akapit trzeci WE należy interpretować w ten sposób, że nie zabraniają one państwu członkowskiemu stosować sankcji karnych w celu skutecznego zapewnienia przestrzegania obowiązków nałożonych w dyrektywie 98/37, pod warunkiem że ustanowione sankcje są analogiczne do stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych o podobnym charakterze i szkodliwości oraz w każdym razie skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

W przedmiocie kosztów

62 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/37/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do maszyn stoją na przeszkodzie stosowaniu przepisów krajowych stanowiących, że podmiot dokonujący przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim zaopatrzonej w oznaczenie CE oraz deklarację zgodności WE ma obowiązek zapewnić, by maszyna ta odpowiadała zasadniczym wymaganiom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia określonym w tej dyrektywie.**

2) **Przepisy wspomnianej dyrektywy nie stoją na przeszkodzie stosowaniu przepisów krajowych nakazujących podmiotowi dokonującemu przywozu do państwa członkowskiego maszyny wyprodukowanej w innym państwie członkowskim:**

— **upewnić się, przed dostarczeniem maszyny użytkownikowi, że jest ona zaopatrzona w oznaczenie CE oraz deklaracje zgodności WE wraz z jej tłumaczeniem na język lub języki państwa członkowskiego importu, a także instrukcję wraz z tłumaczeniem na język lub języki tego państwa,**

— **udzielić, po dostarczeniu maszyny użytkownikowi, wszelkich niezbędnych informacji oraz wszelkiej pomocy krajowym organom kontrolnym, jeżeli okaże się, że maszyna stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa lub zdrowia, pod warunkiem że wymaganie to nie oznacza nałożenia na podmiot dokonujący przywozu obowiązku osobistego upewnienia się o zgodności maszyny z zasadniczymi wymogami bezpieczeństwa i ochronny zdrowia określonymi w dyrektywie.**

3) **Artykuły 10 WE i 249 akapit trzeci WE należy interpretować w ten sposób, że nie zabraniają one państwu członkowskiemu stosować sankcji karnych w celu skutecznego zapewnienia przestrzegania obowiązków nałożonych w dyrektywie 98/37, pod warunkiem że ustanowione sankcje są analogiczne do stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych o podobnym charakterze i szkodliwości oraz w każdym razie skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.**

Podpisy